

Blok tematyczny: Życie szkoły.

Temat dnia: Uczeń w sklepie szkolno –papierniczym

Cel lekcji: Ćwiczyć systematycznie stosowanie poprawnych liczebników przy podawaniu daty. Kształcić rozumienie ze słuchu. Utrwalać umiejętność celnego wysłuchiwanie informacji z czytanego tekstu. Utrwalić formę dopełniacza poprzez ćwiczenia indywidualne i w grupach. Kształcić poprawne zapisywanie. Zgromadzić słownictwo niezbędne do ćwiczeń. Stwarzać sytuacje umożliwiające obserwowanie gramatycznych schematów i skłaniać do ich obserwacji. Wdrażać do poprawnego stosowania końcówek dopełniacza poprzez zabawę i powtarzanie schematów.

Pomoce:

Uczeń: przybory szkolne.

Nauczyciel: tekst opowiadania dla każdego ucznia, spis wyrazów lub słowniki, tekst wstępny dla każdego ucznia oraz tabelka prawda czy fałsz.

Zapis w dzienniku: Powitanie wprowadzające w temat. Podanie daty bieżącej i ćwiczenie poprawnej wymowy liczebników. Kształcenie rozumienia ze słuchu. Prawda czy fałsz. Zapisywanie charakterystycznych dla dopełniacza form na tablicy i w zeszytach. Praca ze słownikami lub spisami wyrazów przygotowanymi wcześniej. Praca w grupach. Porządkowanie materiału językowego jako przygotowanie do pracy zespołowej. Zabawa w grupach lub całym zespole klasowym: Otwieramy sklep papierniczy. Kształcenie techniki czytania.

Przebieg:

1. Powitanie wprowadzające w temat: *Dzień dobry wszystkim, którzy nie mają nowego piórnika. Dzień dobry wszystkim, którzy nie lubią twardej kredy. Dzień dobry wszystkim, którzy dziś rano szukali plecaka. Dzień dobry wszystkim, którzy dziś rano szukali telefonu. Dzień dobry wszystkim, którzy nie mają zeszytu. Dzień dobry wszystkim, którzy nie potrzebują podręcznika. Dzień dobry wszystkim, którzy boją się sprawdzianu. (itp.)*
2. Podanie daty z tradycyjnym, krótkim ćwiczeniem poprawnej wymowy liczebników.
3. Rozumienie ze słuchu. N. czyta tekst dwukrotnie, uczniowie wypełniają tabelkę: prawda czy fałsz.
Polecenie: *Posłuchajcie uważnie. Przeczytam wam tekst dwukrotnie. W tym czasie postarajcie się zaznaczyć, które zdania w tabeli są prawdziwe, a które fałszywe.*

	p	f
W sklepie jest tylko stoisko samoobsługowe		x
Wszyscy klienci zachowują się grzecznie		x
Marysia kupiła zeszyt sześćdziesięciokartkowy	x	
Marysia kupiła papier kolorowy w zeszycie		x
W sklepie nie było plastikowych piórników		x
W sklepie były drewniane ekierki	x	
Marysia przyszła do sklepu na dzień przed rozpoczęciem roku szkolnego.	x	
Marysia nie otrzymała reszty.		x

3. Zapisanie charakterystycznych dla dopełniacza form.

Po zweryfikowaniu odpowiedzi (uczniowie czytali na głos wybrane fragmenty) , N. mówi:
Rozdam wam tekst, podkreślcie w nim wszystkie czasowniki, które zawierają negację ekspedientki (ekspedientka mówi, że czegoś nie ma)razem z odpowiednimi rzeczownikami.

Przykład: Nie ma kleju.

Wzorcowo wykonane ćwiczenie (zapisane na tablicy) z zaznaczeniem końcówek dopełniacza:

Nie mam zeszytu trzydziestokartkowego.

Nie mam papieru kolorowego.

Nie mam piórnik.

Plastikowej ekierki też nie ma.

Nie mam wiecznego pióra.

4. Praca ze słownikami przygotowanymi wcześniej przez N. Mogą to być obrazki lub spisy wyrazów przygotowane wcześniej.

N. dzieli klasę na grupy.

Polecenie dla wszystkich grup: *Korzystając ze słowników, plansz z obrazami albo z internetu stwórzcie spis rzeczowników nazywających rzeczy niezbędne uczniowi w szkole. Każdy rzeczownik określcie przymiotnikiem.* Podczas ćwiczeń N. powinien czynnie uczestniczyć, konsultować, sprawdzać.

Spis przedmiotów: szkolny plecak, wieczne pióro, czarny długopis, naostrzony ołówek, kolorowa temperówka (w niektórych rejonach mówi się ostrzynka), miękka, chińska gumka, metalowy, cyrkiel, świecowa kredka, ostre nożyczki, plastikowy kątomierz, drewniana ekierka, wąska linijka, żelowy mazak, kolorowa plastelina, modelina, klej roślinny, dobry podręcznik, gruby zeszyt, własny notes, bibuła karbowana, cienki pergamin, dobra książka, telefon komórkowy.

5. Uporządkowanie zebranego materiału według podanego poniżej schematu.

- wyrazy rodzaju męskiego:

Czy masz metalowy cyrkiel? Nie mam metalowego cyrkla.

Czy masz naostrzony ołówek? Nie mam .....

Czy masz czarny długopis? Nie mam.....

Czy masz plastikowy kątomierz? Nie mam .....

Czy masz klej roślinny? Nie mam .....

Czy masz dobry podręcznik? Nie mam.....

Czy masz żelowy mazak? Nie mam .....

Czy masz gruby zeszyt? Nie mam.....

Czy masz własny notes? Nie mam .....

Czy masz cienki pergamin? Nie mam.....

Czy masz telefon komórkowy? Nie mam .....

- wyrazy rodzaju żeńskiego:

Czy dasz mi kolorową temperówkę? Nie dam ci kolorowej temperówki.

Czy dasz mi chińską gumkę? Nie dam ci .....

Czy dasz mi świecową kredkę? Nie dam ci.....

Czy dasz mi drewnianą ekierkę? Nie dam ci.....

Czy dasz mi wąską linijkę? Nie dam ci.....

Czy dasz mi kolorową plastelinę? Nie dam ci .....

Czy dasz mi karbowaną bibułę? Nie dam ci .....

Czy dasz mi dobrą książkę? Nie dam ci .....

- Wyrazy rodzaju nijakiego:

Czy potrzebujesz wieczne pióro? Nie potrzebuję wiecznego pióra.

6. Zabawa w grupach lub całym zespołem klasowym. Otwieramy sklep papieżniczy.

Grupa organizuje sobie ladę, na której ułożone zostają przedmioty. Niektórych powinno w sklepie brakować, aby umożliwić bawiącym się stosowanie wołacza. Na miejscu sprzedawcy osoba stale się zmienia. Pozostali uczniowie stoją w kolejce i kupują. Najpierw przypominamy etykietę obowiązującą kupującego i sprzedającego.

Kupujący i sprzedawca możliwe zwroty przy zamówieniu:

- Poproszę czarny długopis.

Przykro mi, nie mam czarnego długopisu lub Proszę bardzo.

Klient może jeszcze powiedzieć:

Potrzebuję chińską gumkę (takie zdanie wypowiada się zwykle, gdy kupujący, zwracając się do sprzedającego, jednocześnie przygląda się półkom, chce dostrzec to, czego szuka).

Nie mam niestety chińskiej gumki, właśnie się skończyły.

Warto uświadomić uczniom, że stosując powyższą wersję zwrotów, możemy ćwiczyć formy liczby pojedynczej (chodzi nam tu o zależność między biernikiem w pytaniu i dopełniaczem w odpowiedzi).

Natomiast bardzo często kupujący pytają w liczbie mnogiej, czyli:

Czy ma pani czarne długopisy?

Czy są czarne długopisy?

Zwyczaj językowy wzięty się zapewne stąd, że w sklepie szkolno-papierniczym sprzedaje się drobne przedmioty, o które - kupowane często hurtem - pytamy zwykle w liczbie mnogiej.

Przebieg ćwiczenia z zastosowaniem liczby pojedynczej:

Uczeń za ladą: Słucham, proszę.

Uczeń kupujący: Poproszę mały cyrkiel.

Uczeń za ladą: Nie mam małego cyrkla.

Uczeń kupujący: Potrzebuję zeszyt szesnastokartkowy.

Uczeń za ladą: Nie mam zeszytu szesnastokartkowego.

Uczeń kupujący: Poproszę plastikowy piórniki.

Uczeń za ladą: Nie mam plastikowego piórnika.

Uczeń kupujący: Potrzebuję drewnianą ekierkę.

Uczeń za ladą: Nie mam drewnianej ekierki.

Ważne, aby uczeń za ladą cały czas się zmieniał, czyli po odegraniu swojej roli wchodzi do kolejki kupujących, a jego zajmuje kolejny "sprzedawca". W ten sposób wszyscy mają okazję poćwiczyć formy dopełniacza w zadaniach przeczących.

Zadanie domowe

Ułóż i zapisz dialog w sklepie, w którym brakuje wielu towarów. Dopełniaczowe końcówki zaznacz innym kolorem.

Naucz się czytać tekst, który zabierasz ze sobą do domu.

Niefortunne zakupy Marysi.

Tego dnia w sklepie papierniczym kłębił się tłum uczniów, a także ich rodziców. Panował charakterystyczny szkolny rwetes. Cześć samoobsługowa przypominała jarmark na wolnym powietrzu. Rozgorączkowani klienci przepychali się, sięgali do wyżej zawieszonych półek, oglądali przedmioty i porównywali je z innymi. Czasem słysząc było grzeczne: "proszę i przepraszam", ale zdarzało się, że ktoś krzychał arogancko: "I co się pchasz?" albo "Odsuń się!" Jak to w życiu.

Marysia wybrała zakupy przy ladzie, bo wydawało się jej, że panuje tam większy porządek i zakupione przedmioty będą w lepszym stanie.

- Dzień dobry, czy ma pani może zeszyt trzydziestokartkowy w kratkę? - zapytała ekspedientkę.

- Przykro mi, nie mam zeszytu trzydziestokartkowego, ale mam sześćdziesięciokartkowy, za to z bardzo ładną okładką.

- To poproszę. Jest rzeczywiście ładny. A czy jest może papier kolorowy w zeszytach.
- No, niestety, nie ma papieru kolorowego w zeszytach - skończył się, ale mogę ci zaproponować pojedyncze kolorowe arkusze.
- To też poproszę, z każdego koloru jeden arkusz.
- Chciałabym jeszcze miękkie, materiałowe piórniki na zamek błyskawiczny.
- Oj, nie mam takiego piórnika, są tylko plastikowe.
- Chyba mam dzisiaj pecha - w głosie Marysi znać było rozczarowanie.
- Przykro mi, przyszedłeś trochę późno. Jutro początek roku szkolnego, wszystko wykupione, ale po południu będę miała dostawę, zajrzyj.
- A jest może plastikowa ekierka?
- Niestety, plastikowej ekierki też nie ma, jest tylko drewniana.
- W takim razie poproszę drewnianą.
- A czy jest może wieczne pióro. No niestety, też nie mam wiecznego pióra, ale zajrzyj do księgarni za rogiem. Widziałam tam wieczne pióra i to bardzo ładne.
- Ile płacę? - zapytała trochę zrezygnowana Marysia w przekonaniu, że trzeba iść na zakupy do innego sklepu.
- 15 złotych.
- Proszę, oto twoja reszta.
- Dziękuję. Do widzenia.